

контролювати терапевтичну ефективність препаратів за розвитку токсичного гепатиту в тварин.

УДК 636.4:612.8

АНАЛІЗ ВМІСТУ ТБК-АКТИВНИХ ПРОДУКТІВ В ЕРИТРОЦИТАХ КРОВІ СВИНЕЙ РІЗНИХ ТИПІВ ВНД

Данчук О.В., кандидат ветеринарних наук, доцент, докторант (olexdan@ukr.net),
Карповський В.І., доктор ветеринарних наук, професор

Кафедра фізіології патофізіології і імунології тварин,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Нервова система забезпечує існування організму шляхом регуляції всіх фізіологічних процесів, зокрема, інтенсивності пероксидного окиснення ліпідів. Вміст ТБК-активних продуктів є надійним тестом оцінки інтенсивності вільнорадикальних реакцій у живому організмі. Встановлено, що зростання вмісту ТБК-АП у еритроцитах свиней при стресі є загально-біологічною особливістю і залежить від типу ВНД.

Метою даної роботи було дослідити вплив основних характеристик коркових процесів на вміст ТБК-активних продуктів в еритроцитах свиней. Результати проведених досліджень показують, що в період відносного спокою достовірна різниця у вмісті ТБК-АП в еритроцитах свиней сильних типів ВНД відсутня, тоді, як у тварин слабкого типу ВНД вміст даного метаболіту дещо вище. В той час, як технологічний стрес сприяє значному зростанню вмісту ТБК-АП в еритроцитах крові (у 1,5–2 рази $p < 0,001$) залежно від типу ВНД. В наслідок адаптації тварин до дії стресора у тварин сильних типів його вміст нормалізується значно швидше ніж у тварин слабкого типу ВНД.

Проведені дослідження вказують на високі обернені кореляційні зв'язки сили врівноваженості та рухливості коркових процесів із вмістом ТБК-АП ($r = -0,45-0,89$; $p < 0,05-0,001$), які в період технологічного стресу тільки посилюються.

Встановлено вплив сили коркових процесів на вміст ТБК-АП у свиней починаючи із місячного віку до 210-добового віку ($\eta^2 = 0,41-0,81$; $p < 0,05-0,001$). Протягом доби після дії технологічного фактору (відлучення, перегрупування, переведення в літній табір) вплив сили коркових процесів на вміст даного метаболіту тільки посилюється (η^2 зростає на 27-39 %). Рухливість коркових процесів достовірно чинила вплив на вміст ТБК-АП лише за 5 діб після відлучення поросят від свиноматок ($\eta^2 = 0,27$; $p < 0,05$) та після переведення у літній табір та перегрупування тварин ($\eta^2 = 0,26-0,41$; $p < 0,05-0,001$).

Двофакторним дисперсійним аналізом встановлено, що між типом ВНД, та вмістом ТБК-АП існує суттєва залежність ($F = 65,5 > F_U = 2,6$; $p < 0,001$). Слід відмітити, що дана залежність у стані відносного спокою послаблюється ($F = 65,5 > F_U = 2,6$; $p < 0,001$), а в період стресу посилюється ($F = 65,5 > F_U = 2,6$; $p < 0,001$). Цікаво відмітити, що встановлено достовірну взаємодію віку тварин із типологічними особливостями ВНД ($F = 2,85 > F_U = 1,45$; $p < 0,001$), очевидно, що другий фактор не може впливати на вік тварин, то можемо висунути теорію щодо впливу віку та фізіологічного стану тварин на основні характеристики коркових процесів, а отже і на тип ВНД свиней. Так, як у стані відносного спокою взаємодії віку тварин із типологічними особливостями ВНД не встановлено ($F = 0,45 < F_U = 1,64$, а $p = 0,98$), то зміни типологічних особливостей ВНД у свиней відбуваються в наслідок стресів різної етіології ($F = 5,43 > F_U = 1,56$; $p < 0,001$).

Отже, отримані результати свідчать про значний вплив та взаємозв'язки основних характеристик коркових процесів на вміст ТБК-активних продуктів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці нових, сучасних методів корекції показників пероксидного окиснення ліпідів із урахуванням типологічних особливостей нервової системи.